

Tohmajärven EVP-indeksi

Mistä puhutaan, kun puhutaan elin-, veto- ja pitovoimasta?

VETOVOIMA

Kuinka kiinnostava, houkutteleva, dynaaminen, haluttava jne. alue on ulkopuolisten näkökulmasta, joka voidaan edelleen jakaa muutto-, sijainti-, paikka- ja kiertovetovoimaan.

ELINVOIMA

Aluetaloudelliseen ja kasvuun liittyvät tekijät, jotka voidaan edelleen jakaa ulkoiseen ja sisäiseen sekä kovaan ja pehmeään elinvoimaan.

PITOVOIMA

Kuinka viihtyisä, mukava, hauska, turvallinen jne. alue on alueen omien asukkaiden, yritysten ja toimijoiden näkökulmasta.

Elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimaindeksiin valitut muuttujat

Indeksin tavoitteena on tarkastella kokonaisvaltaisesti ja samanaikaisesti sekä alueiden elinvoimaa että veto- ja pitovoimaa. EVP-indeksi on kehitetty tukemaan kuntien strategiatyötä ja tilannekuvan seurantaan. Kuntakohtaisessa analyysissä tarkastellaan kunnan elinvoiman ja veto- ja pitovoiman ajallista kehitystä muihin verrokkialueisiin nähden se sekä avataan tarkemmin indeksiin taustalla vaikuttavien muuttujien kehitystä.

Indeksi pitää sisällään **10 + 10 avainmuuttujaa**, joista löytyy vertailukelpoista ja luotettavaa aikasarjatietoa.

Elinvoimaan liittyvät muuttujat kohdistuvat alueiden tulo- ja talous-, yritys-, työllisyys-, koulutus- ja terveysdynamiikkaan.

Veto- ja pitovoimaan liittyvät muuttujat kohdistuvat alueiden väestö- ja vetovoima, asumis- ja rakentamis- ja vapaa-ajan dynamiikkaan.

10

ELINVOIMA

- Tulonsaajien mediaanitulot 2023
- Yritystiheys 2023
- 34—44-vuotiaiden työllisyysaste (%) 2023
- Työpaikkaomavaraisuusaste (%) 2023
- Taloudellinen huoltosuhde 2023
- Työpaikkamuutos % (avoin sektori) viimeisen kolmen vuoden aikana (2021-2023)
- Talouslukuindeksi 2023
- Yrityisperustana (1 000 as. kohden) 2023
- Koulutustasoindeksi 2023
- Sairastavuusindeksi 2022

+

10

VETO- JA PITOVOIMA

- Väestönmuutos 2019—2023 (%)
- MDI:n väestöennuste 2024-2040 (%)
- Työllisten nettomuutto (1 000 as. kohden) viimeiset kolme vuotta (2021-2023)
- Sisäisten muuttojen vilkkaus (1 000 as. kohden) viimeiset kolme vuotta (2021-2023)
- Valmistuneet asunnot (10 000 as. kohden) viimeiset kolme vuotta (2021-2023)
- Vanhojen asuntojen neliöhinnat (€) 2023
- Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä (%) 2023
- Opiskelijoiden osuus väestöstä (%) 2023
- 15—34-vuotiaiden nettomuutto (1 000 as. kohden) viimeiset kolme vuotta (2021-2023)
- Kesäasukkaiden määrä (100 as. kohden) 2023

MITEN EVP-ANALYYSI TOTEUTETTIIN

Analyysin aluerajauksena käytettiin kuntatasoa ja analyysin kohteena olivat Manner-Suomen 293 kuntaa 1.1.2024 alueluokituksen mukaisesti. Mäntyharjun ja Pertunmaan kuntaliitosta ei ole vielä otettu huomioon, koska osasta muuttujista ei ole saatavilla dataa vielä tämän osalta.

Jokaisen muuttujan tieto kerättiin kuntakohtaisesti. Indeksissä jokaiselle kunnalle annettiin muuttujakohtaisesti arvo 0—100 kunnan arvon persentiiliin perusteella siten, että *vahvin* arvo saa aina arvon **100** ja *heikoin* arvon **0**. Kaikki muut arvot sijoittuivat näiden arvojen väliin.

Indikaattorien arvoista aggregoitiin molemmat indeksit, jotka perustuvat kaikkien käytettyjen indikaattorien keskiarvoon. *Molempien* indeksien indikaattorien keskiarvosta muodostetaan alueen EVP-indeksi, joka kuvaa alueen elinvoima- sekä veto- ja pitovoimadynamiikan positiota suhteessa kaikkiin muihin kuntiin.

Kaikki muuttujat olivat *painottomia* eli samanarvoisia suhteessa toisiinsa paitsi talouslukuindeksi, jonka painoarvo oli kaksi. Tulokset laskettiin erikseen sekä elinvoima- että veto- ja pitovoimaindeksin osalta sekä lopuksi yhteistuloksena molempien indeksien perusteella.

HUOM! Tulkintojen osalta on huomioitava se, ettei indeksistä voi suoraan päätellä alueen *absoluuttisen* aluekehityksen tilaa, vaan alueen position poikkileikkaustilanteessa suhteessa muihin Manner-Suomen kuntiin tai kuntatyyppiin.

0—100

Muutoksia EVP-indeksin laskennassa suhteessa vuoden 2023 indeksiin

Päivitettyssä indeksissä on tarkasteltu entistä laajemmin kuntien elinvoimaa ja sen edellytyksiä.

Indeksiä päivitettiin siten, että elinvoimaindeksissä mukana olevat kuntatalouden muuttujat korvattiin kokonaisvaltaisemmin kuntatalouden tilannetta kuvaavalla talousluvulla. **Talouslukuindeksi on korvannut kaksi muuttujaa:** verotulot asukasta kohden sekä kertyneen ylijäämän. Tämän vuoksi talouslukuindeksin painoarvo on 2-kertainen verrattuna muihin muuttujiin. **Lisäksi elinvoimaindeksiä täydennettiin yritysdynamiikkaa koskevalla yritysverustannalla.**

Talouslukuindeksi yhdistää monta eri talousmuuttujaa yhdeksi indeksiksi ja mahdollistaa kuntien välisen vertailun yhtenäisellä mittarilla. Se kuvaa erityisesti kunnan tulopohjan, menojen hallinnan ja velkaantumisen suhdetta, mikä auttaa arvioimaan kunnan taloudellista kestävyyttä ja sopeutumiskykyä.

Kasvava talousluku voi viitata joko kuntatalouden vahvistumiseen (esim. hyvä vuosikate, hallittu velkataso) tai verotulojen kasvuun (esim. korkea tulovero tai kiinteistövero). Laskeva talousluku voi tarkoittaa esimerkiksi tulorahoituksen heikkenemistä tai kasvavaa velkaantumista, mikä voi lisätä tulevia talouden haasteita.

Talousluvun laskennassa indeksiin otettiin mukaan konsernitason tarkastelu, joka kuvaa paremmin kuntien vapaaehtoisen toiminnan panostuksen vaikutusta kokonaisuuteen. Joillakin kunnilla tuloksen ja taseen yhteinen kokonaistilanne heikkenee mikä on seurausta siitä, että elinvoiman kasvattamiseksi kunnan on ollut pakko panostaa myös velkarahoitukseen. Useilla kunnilla joudutaan kasvua rahoittamaan omaisuuden myynnillä. Tämä voi heikentää erityisesti suurten, kasvussa olevien kuntien taloutta.

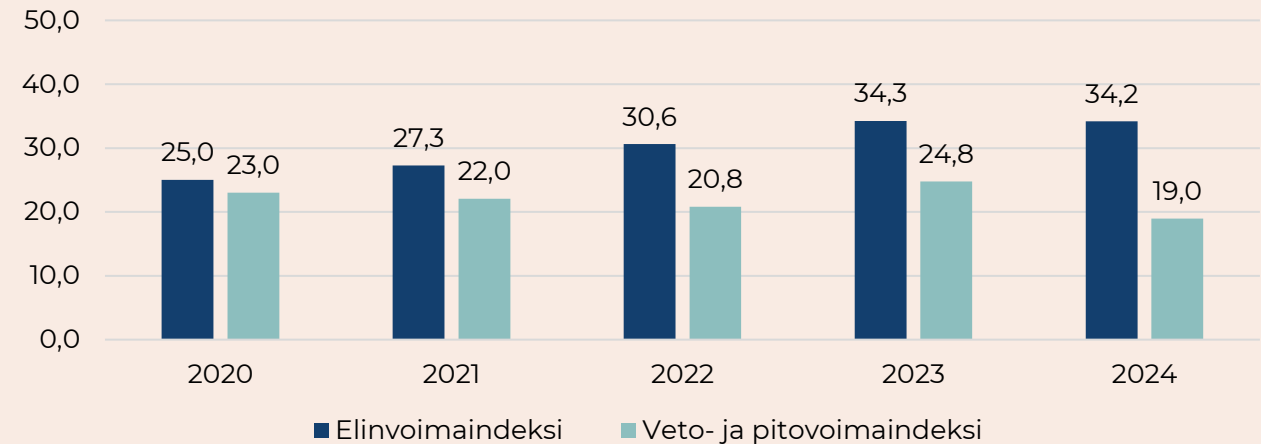
Elinvoimaindeksiin uudeksi muuttujaksi lisätty **yritysverustanta 1 000 asukasta kohden** kuvaa yritysdynamiikkaa eli alueella aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten erotusta.

TOHMAJÄRVEN EVP-INDEKSI

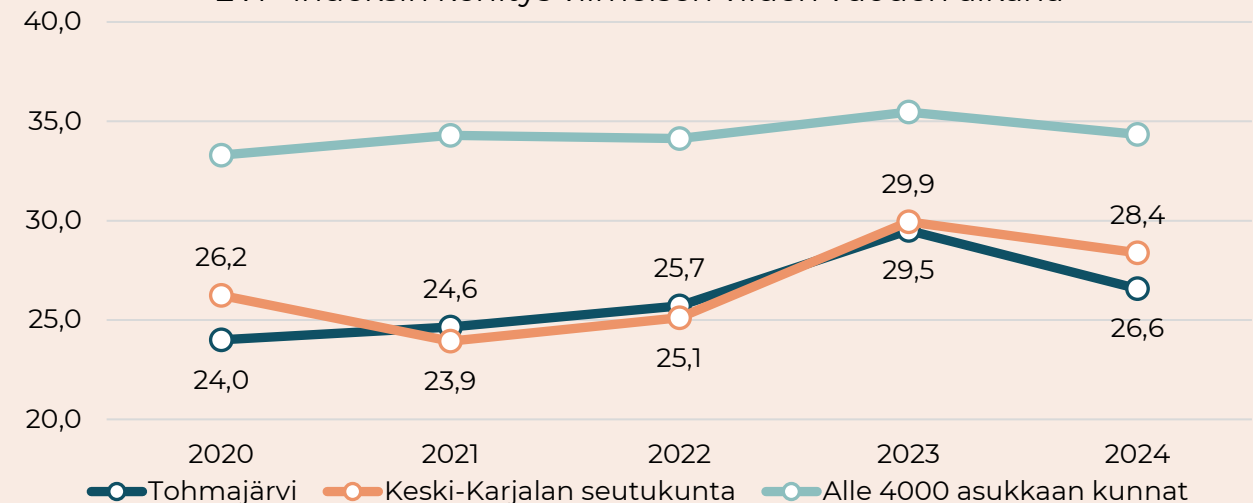
Tohmajärven elinvoima on EVP-indeksillä mitattuna seutukuntansa toiseksi vahvin, mutta koko Manner-Suomen 24. heikoin. Tohmajärven EVP-kokonaisindeksi oli 26,6 vuonna 2024. Kunnan elinvoimaindeksi oli 34,2 ja vetovoima- ja pitovoimaindeksi puolestaan 19,0.

- Tohmajärven EVP-indeksi oli hieman alhaisempi kuin Keski-Karjalan seudun indeksi ja merkittävästi alhaisempi kuin samankokoisten kuntien indeksin keskimääräinen arvo.
- EVP-kokonaisindeksin kehitys oli kasvavaa vuosien 2020-2023 aikana, mutta indeksissä tapahtui laskua vuoden 2024 aikana. Koko ajanjaksoa tarkastellessa indeksissä tapahtui maltillista kasvua.
- Indeksin maltillisen kasvun taustalla vuosien 2020-2024 aikana oli muun muassa 35–44-vuotiaiden työllisyysasteen vahvistuminen, avoimen sektorin työpaikkojen maltillisempi vähentyminen sekä yritystiheyden kasvu.

Tohmajärven elinvoima- sekä veto- ja pitovoimaindeksin kehitys viimeisen viiden vuoden aikana

EVP-indeksin kehitys viimeisen viiden vuoden aikana

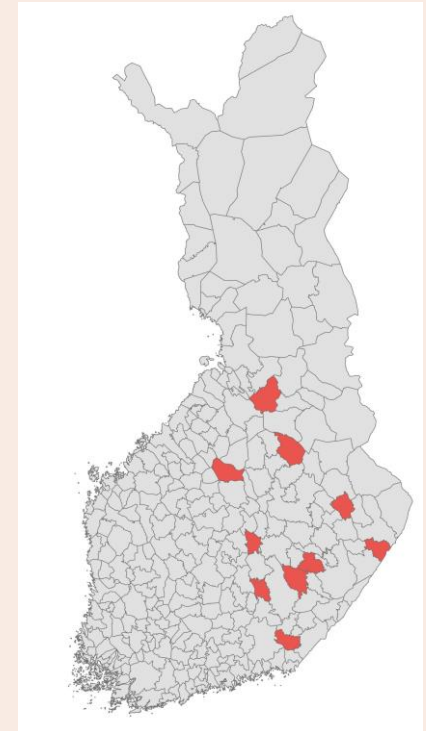
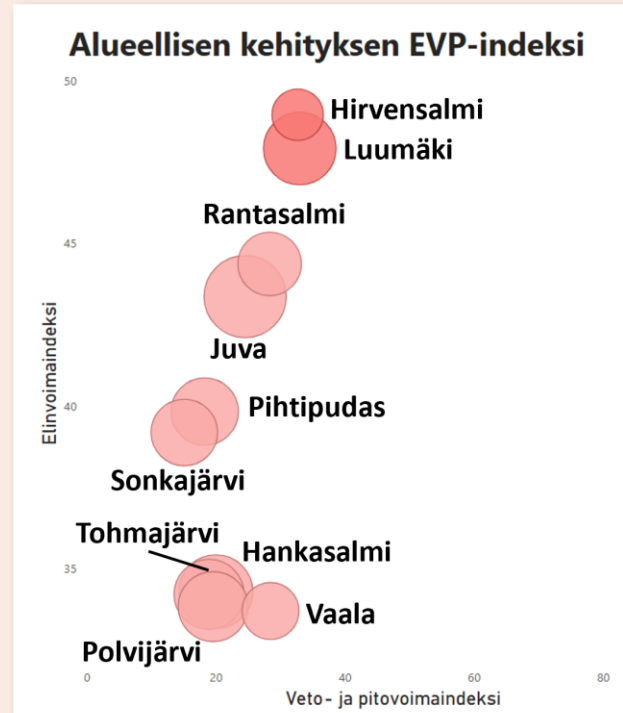

TOHMAJÄRVEN EVP-INDEKSI

Tohmajärven EVP-indeksi oli 26,6 vuonna 2024.
Kunnan elinvoimaindeksi oli 34,2 sekä vetovoima- ja pitovoimaindeksi 19,0.

Tohmajärven EVP-indeksi oli 24. heikoin kaikista
Manner-Suomen kunnista

Kunta	Elinvoima- indeksi	Veto- ja pito- voimaindeksi	EVP- indeksi	Sijoitus Manner- Suomessa /293
Hirvensalmi	49,0	32,7	40,8	131.
Luumäki	47,9	33,0	40,5	135.
Rantasalmi	44,4	28,4	36,4	177.
Juva	43,4	24,6	34,0	201.
Vaala	33,7	28,5	31,1	227.
Pihtipudas	39,8	18,3	29,1	244.
Hankasalmi	34,3	20,0	27,2	267.
Sonkajärvi	39,2	15,1	27,2	268.
Polvijärvi	33,8	19,6	26,7	269.
Tohmajärvi	34,2	19,0	26,6	270.

Elinvoimaindeksin muuttujat	Tohmajärven sijoitus elinvoimaindeksin muuttujien osalta	Veto- ja pitovoimaindeksin muuttujat	Tohmajärven sijoitus veto- ja pitovoimaindeksin muuttujien osalta
Tulonsaajien mediaanitulot 2023	229.	Väestömuutos (%) 2019-2023	259.
Yritystiheys 2023	107.	Väestömuutos (%) 2023-2040 (MDI:n väestöennuste perusura)	263.
Työllisyysaste 35-44 v. 2023	236.	Työllisten nettomuutto (1 000 as. kohden) 2021-2023	216.
Työpaikkaomavaraisuus (%) 2023	154.	Sisäinen muuttovilkkaus (1000 as. kohden) 2021-2023	190.
Taloudellinen huoltosuhde 2023	254.	Valmistuneet asunnot (10 000 as. kohden) 2021-2023	278.
Avoimen sektorin työpaikkamuutos (%) 2021-2023	79.	Vanhoiden osakeasuntojen neliöhinta 2023	189.
Koulutustasoindeksi 2023	240.	Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä (%) 2023	58.
Talouslukuindeksi 2023	179.	Opiskelijoiden osuus väestöstä (%) 2023	218.
Yrityspäivästä (1 000 as. kohden) 2023	274.	15-34-vuotiaiden nettomuutto (1 000 as. kohden) 2021-2023	229.
Sairastavuusindeksi 2022	202.	Kesäasukkaat (100 asukasta kohden) 2023	133.

EVP-indeksillä mitattuna Suomen 270. elinvoimaisin kunta

ELINVOIMA

- Tohmajärven elinvoimaindeksi oli 34,2 vuonna 2024. Indeksillä oli heikko.
- Elinvoimaindeksi oli verrokkiryhmästä kolmanneksi heikoin ja Manner-Suomen 42. heikoin.
- Elinvoimaindeksin muuttujista Tohmajärven lukemat olivat vahvimmat avoimen sektorin työpaikka-kehityksessä, yritystiheydessä sekä työpaikkaomavaraisuudessa.
- Heikoimmat lukemat olivat sen sijaan yrityspuolella, taloudellisessa huoltosuhteessa sekä koulutustasoindeksissä.
- Tohmajärven elinvoimaindeksi kasvoi 9,2 vuosien 2020-2024 aikana. Kasvu oli 24. suurinta koko Manner-Suomessa.
- Indeksillä erittäin voimakkaan kasvun taustalla oli etenkin 35–44-vuotiaiden työllisyysasteen vahvistuminen, avoimen sektorin työpaikkojen maltillisempi vähentyminen sekä yritystiheyden kasvu.

VETO- JA PITOVOIMA

- Tohmajärven veto- ja pitovoimaindeksi oli 19,0 vuonna 2024. Indeksillä oli erittäin heikko.
- Veto- ja pitovoimaindeksi oli verrokkiryhmästä kolmanneksi heikoin ja Manner-Suomen 34. heikoin.
- Veto- ja pitovoimaindeksin muuttujista Tohmajärven lukemat olivat vahvimmat ulkomaalaistaustaisten osuudessa, kesäasukkaiden määrässä sekä vanhojen osakeasuntojen neliöhinnoissa.
- Heikoimmat lukemat olivat sen sijaan valmistuneiden asuntojen määrässä sekä toteutuneessa ja ennakoitussa väestönkehityksessä.
- Tohmajärven veto- ja pitovoimaindeksi laski 4,0 vuosien 2020-2024 aikana. Lasku oli 85. suurinta koko Manner-Suomessa.
- Indeksillä laskun taustalla oli pääosin ennakoitun väestönkehityksen heikentyminen (aikaisempaan ennusteeseen verrattuna) sekä ulkomaalaistaustaisen väestön osuuden hitaampi kasvu verrattuna muihin kuntiin, joissa osuus oli samaa luokkaa.